

Sundbyberg 2012-12-03

Vår referens:
Mia Ahlgren

Er referens: Ju2012/5629/L6
katarina.berglund-siegbahn@justice.ministry.se

Yttrande om En översyn av tryck- och yttrandefriheten SOU2012:55

Handikappförbunden är ett partipolitiskt och religiöst obundet samarbetsorgan för rikstäckande handikappförbund. Vårt mål är ett samhälle för alla. Handikappförbunden representerar 39 medlemsförbund med sammanlagt cirka 450 000 enskilda medlemmar.

Handikappförbunden anser att yttrandefriheten är en grundförutsättning för medborgares förutsättningar att använda sig av mänskliga rättigheter. Svenska regelverk för tryck- och yttrandefrihet är komplext och kan utgöra hinder för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning rättigheter i förhållande till övriga delar av befolkningen. Vi fokuserar vårt yttrande på två frågor som måste lösas:

- 1) Skyddet i hetslagstiftningen ska utvidgas till att gälla personer med funktionsnedsättning och transpersoner.**
- 2) Möjligheten att ställa krav på tillgänglighet ska utvidgas och gälla distribution på alla plattformar, inklusive internet.**

1 Utökad skydd för personer med funktionsnedsättning och transpersoner i hetslagstiftning (se 18.3 i betänkandet)

Yttrandefrihetskommittén lyfte frågan om hetslagstiftningen i en skrivelse till regeringen daterad 2011-12-09. Vid en förfrågan om ärendet till justitiedepartementet den 14 september 2012 fick Handikappförbunden besked om att frågan har avskrivits av regeringen och inget arbete pågår.

Den europeiska organisationen för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (ODIHR) samarbetar med den europeiska organisationen för säkerhet och samarbete (OSCE). De samlar information om hatbrott och motivet funktionsnedsättning finns med. Storbritannien¹ har till exempel rapporterat närmare 2 000 fall och en undersökning i Skottland visade att närmare hälften av de tillfrågade med funktionsnedsättning upplevt ofredande på grund av sin

¹ Se rapporten Hidden in plain sight från motsvarande DO http://equalityhumanrights.com/uploaded_files/disabilityfi/ehrc_hidden_in_plain_sight_3.pdf och brittiska regeringens svar på rapporten <http://odi.dwp.gov.uk/odi-projects/hidden-in-plain-sight.php>

funktionsnedsättning. Sverige har ingen statistik eller studier som täcker området, men sannolikt är det ett dolt problem eftersom funktionsnedsättning inte täcks. En internationell lärdom är att kränkningar och ofredande är en del av vardagen och därför inget man anmäler. Bristen på likhet inför lagen mellan olika diskrimineringsgrunder får stora konsekvenser för bristande prioritering, avsaknad av insatser och forskning på områden som rör våld och kränkningar².

2 Distribution av tillgängligt audiovisuellt innehåll

(se Utökad distributionsplikt, databasregler och taltidningar mm)

Grundlagen ändrades 2011 till att omfatta möjligheten att ställa krav på tillgänglighet i distribution via satellit och kabelnät, men måste utökas till att gälla även internet. EU:s direktiv för audiovisuella medietjänster omfattar **on demand, eller beställtv** – alltså distribution på internet av redan skapade tillgänglighetstjänster. Lagstiftningen om tillgänglighet för beställtv har skärpts i USA.³ Den internationella standarden för webbtillgänglighet⁴ omfattar audiovisuellt innehåll där användaren bestämmer tiden själv för att ta del av innehåll. Standarden är kopplad till lagstiftning i flera länder och EU förbereder reglering som rör offentliga webbplatser. Ett konkret område där det måste gå att ställa krav på tillgänglig video/ljud via webb är information i kris och nödsituationer.

Den samlade funktionshindersrörelsen har i sin alternativrapport till FN om hur Sverige lever upp till konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bland annat tagit upp frågor som rör yttrandefrihetsgrundlagen.⁵ **Handikappförbunden hoppas att Sverige genom sitt starka engagemang för yttrandefrihet på internet och mänskliga rättigheter internationellt ska säkerställa rättigheterna för personer med funktionsnedsättning även i nationella grundlagar.**

Med vänlig hälsning,

Ingrid Burman
Ordförande
Handikappförbunden

² Se till exempel Socialstyrelsens material Sällan sedda
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2011/2011-9-6>

³ Se test av till exempel tjänsten Netflix som omfattas av amerikansk lag
<http://dovastidning.se/varlden/item/255-netflix---var-nya-videojatte?.html>

⁴ Standarden WebContentAccessibilityGuidelines är grund för lagar
<http://www.w3.org/TR/WCAG20/>

⁵ Se Alternativrapport artikel 5.1 Likhet inför lagen samt 21 yttrandefrihet och 30.3 som rör upphovsrätt <http://www.hso.se/Material/Projektet-Manskliga-rattigheter/Alternativrapporten-2011/>